

2.4.11: Institution adopts effective monitoring mechanisms during internship programme

Any additional information

सहयोग सेवाभावी संस्था संचलित
अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड..

(शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम)

आंतरवासिता कार्य

प्रात्यक्षिक कार्य

— नियोजन वही —

शैक्षणिक वर्ष २० - २०

हजेरी क्र. ()

छात्र शिक्षकाचे नाव _____

शालेचे नाव _____

वर्ग _____ कुल क्रमांक व नाव _____

अध्यापन विषय : _____

शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम

आंतरवासिता कार्य

प्रात्यक्षिक कार्य

नियोजन वही

अध्यापक महाविद्यालयाचे नांव : _____

छात्रशिक्षकाचे नांव _____

पत्ता : _____

प्रथम वर्ष _____ हजेरी क्रमांक _____

दिनांक / / २० ते / / २०

प्राचार्याची सही

आंतरवासिता कार्य (Internship)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाने एन.सी.टी.ई.च्या मार्गदर्शक तत्वानुसार शै. वर्ष २०१५-१६ पासून शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम दोन वर्षांचा करण्याचे ठरविले व ते चालू शै. वर्षापासून अंमलात आणले आहे.

माध्यमिक शिक्षकांच्या सेवापूर्व प्रशिक्षणात हा कार्यकाल वाढविण्यामागे शिक्षणतज्ञाचा फार मोठा विचार आहे.भावी शिक्षक हा ज्ञानाने समृद्ध कलेने पारंगत व अनुभवाने मोठा असेल तरच विद्यार्थी घडवू शकतो. म्हणून प्रशिक्षणार्थीचा अनुभव समृद्ध होण्यासाठी व शालेय स्तरावरील चालणा-या कार्याची ओळख, नियोजन व जबाबदारी सांभाळण्याची कर्तव्यदक्षता त्यांच्या अंगी बाणवण्यासाठी हा आंतरवासिता कालावधी १६ आठवड्यांचा दिलेला आहे. त्यातील ४ आठवडे प्रथम वर्षाकरिता व १२ आठवडे द्वितीय वर्षाकरिता अशी विद्यापीठीय स्तरावर विभागणी केली आहे.

प्रथम वर्षाच्या ४ आठवड्यात करावयाचे कार्य म्हणजे प्रथम आदर्श व नाविन्यपूर्णशाळांची पाहणी करणे. तेथील कार्य व शिस्त समजावून घेणे नंतर नियोजित शाळेवर तज्ञांच्या पाठाचे निरीक्षण करणे व आपल्या अध्यापनात असलेल्या उणिवा दूर करून अधिकाधिक कौशल्यपूर्ण प्रभावी व परिणामकारक अध्यापन करणे.

या सेवाकाळात मानवी संबंधाची जाणीव विद्यार्थ्यांना होईल.समव्यवसायिक शिक्षक, मुख्याध्यापक प्रशासनातील व्यक्ती यांचे संबंध जोपासणे व समायोजन साधण्याची प्रक्रिया समजून घेता येईल.

आंतरवासिता कार्याचे फायदे :

- १) आदर्श व नाविन्यपूर्ण शाळा बनवण्यास प्रेरणा मिळेल.
- २) तज्ञ शिक्षकांच्या पाठांचे निरीक्षण केल्यामुळे आपल्या पाठात सुधारणा घडवून आणता येईल.
- ३) तज्ञांच्या निरीक्षणाखाली पाठ घेतल्यामुळे योग्य ते मार्गदर्शन मिळेल.
- ४) शाळेचे नियम, अटी, शिस्त, जबाबदारी, नियोजन या विषयी सर्वंकष माहिती होईल.
- ५) शालेयस्तरावर अध्ययन - अध्यापनाशिवाय चालणाऱ्या कार्याची ओळख होईल.
- ६) अध्यापनाशिवाय शिक्षकांवर असणाऱ्या जबाबदारीची जाणीव होईल.
- ७) खेळाचे, सांस्कृतीक कार्यक्रमाचे, तसेच आयत्यावेळी येणाऱ्या कार्याचे नियोजन करता येईल.
- ८) नेतृत्वगुण वाढीस लागतील.
- ९) अभ्यासपूरक उपक्रमाचे नियोजन करता येईल.
- १०) शिक्षक-विद्यार्थी शिक्षक-शिक्षक अंतरक्रिया अभ्यासता येईल.

आंतरवासिता कार्य कार्यक्रमाची रुपरेषा

(एकूण ७५ गुण)

माध्यमिक स्तरावरील व उच्च माध्यमिक स्तरावरील विविध विषय शिकविण्यासाठी कौशल्य संपादन करणे हे प्रात्यक्षिक कार्याचे प्रधान उद्दिष्ट आहे. छात्राध्यापकांच्या विविध शालेय बाबींचा मुलांच्या समस्यांचा आहे. या चार आठवड्यात पुढील प्रमाणे कामकाज करावे.

१) पहिला आठवडा -

(१५ गुण)

एका शाळेला भेट

२) दुसरा आठवडा -

(२० गुण)

१) दोन्ही अध्यापन पध्दतीच्या तज्ञ शिक्षकांचे प्रत्येकी दोन पाठांचे निरीक्षण

२) वर्गात चालणाऱ्या संपूर्ण ACTIVITIES चे निरीक्षण करणे.

३) तिसरा आठवडा -

(२० गुण)

१) दोन्ही अध्यापन पध्दतीचे एक या प्रमाणे दररोज दोन पाठ घेणे.

२) शाळेतील इतर उपक्रमात सहभागी होणे.

४) चौथा आठवडा -

(२० गुण)

दररोज दोन तास खालील क्षेत्रातील माहिती घ्यावी.

१) भौतिक सुविधा

२) शालेय दफ्तर

३) ग्रंथालय

४) प्रयोगशाळा

उर्वरीत कालावधी शालेय उपक्रमात सहभागी व्हावे.

१) पहिला आठवडा

(चांगल्या किंवा आदर्श शाळा / संशोधन शाळेला भेट)

१) संस्थेचे नाव : _____

२) पत्ता : _____

३) शाळेच्या मुख्याध्यापकाचे नाव : _____

४) शिक्षकांची संख्या : _____

५) शाळेचा प्रकार / अनुदानित / विनाअनुदानित / मुलांची / मुलींची : _____

६) शाळेची इमारत : _____

अ) बैठक व्यवस्था : _____

ब) पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था:

क) प्रसाधन गृहाची व्यवस्था :

ड) सुरक्षिततेच्या संदर्भात सोयी सुविधा :

इ) पालक मेळाव्या संदर्भात माहिती :

७) शाळेची वेळ :

८) शाळेचा परिपाठ :

९) वेळापत्रकाची माहिती :

१०) सुरक्षिततेच्या संदर्भात सोयी सुविधा :

११) शाळेचे दफ्तर, वहाचे प्रकार :

१२) विविध उपक्रमात सहभाग आणि जयंत्या, पुण्यतिथी, सण व इतर उपक्रमे :

१३) शाळेचा निकाल :

८) शाळेच्या गुणवत्तेची वैशिष्ट्ये :

१५) शाळेचा इतर स्पर्धेतील सहभाग :

१६) मुलामुलींच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी घेतलेले उपक्रम :

२) दुसरा आठवडा

अनुभवी शिक्षकांच्या अध्यापनाचे निरीक्षण ४ पाठ (अध्यापन पध्दतीचे प्रत्येकी २ पाठ)

पाठ घेणाऱ्या शिक्षकाचे नांव :

विषय :

शाळा :

वर्ग -

दिनांक :

तासिका -

पाठ निरीक्षण करणाऱ्या विद्यार्थ्याचे नांव :

निरीक्षकाचे नांव :

घटक :

अध्यापन पध्दती :

१) प्रस्तावना : _____

२) प्रश्न : _____

३) फलक कार्य : _____

४) शैक्षणिक साहित्य _____

५) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व : _____

६) उद्दिष्टांची पूर्तता : _____

७) विद्यार्थ्यांचे सहकार्य _____

८) पाठासंबंधी सर्वसाधारण मत _____

९) _____

पाठासंबंधी उपयुक्त सूचना

पाठ घेणाऱ्या शिक्षकाचे नांव :

विषय :

शाला :

वर्ग -

दिनांक :

तासिका -

पाठ निरीक्षण करणाऱ्या विद्यार्थ्याचे नांव :

निरीक्षकाचे नाव :

घटक :

अध्यापन पध्दती :

१) प्रस्तावना :

२) प्रश्न :

३) फलक कार्य :

४) शैक्षणिक साहित्य

५) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व :

६) उद्दिष्टांची पूर्तता :

७) विद्यार्थ्यांचे सहकार्य

८) पाठासंबंधी सर्वसाधारण मत

९) पाठासंबंधी उपयुक्त सूचना

३) तिसरा आठवडा (तासिका नियोजन)

तिसऱ्या आठवड्यात छात्राध्यापकाने रोज दोन तासिका घ्यावयाच्या आहेत या सहा दिवसात एकूण बारा तासिका घ्यावयाच्या आहेत. त्या तासिका खालील प्रमाणे घेण्यात याव्यात.

- ३ तासिका : पहिली अध्यापन पध्दती
- ३ तासिका : दुसरी अध्यापन पध्दती
- २ तासिका : कला कार्यानुभव
- २ तासिका : योगा आणि शारिरीक शिक्षण
- २ तासिका : मूल्यमापन (परीक्षा)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

पाठ क्रमांक : _____

इयत्ता : _____ तुकडी : _____ दिनांक : _____ तासिका क्रमांक : _____

विषय : _____ पाठवांश : _____

पाठाचे उद्दिष्टे : १) _____ २) _____

३) _____ ४) _____

शैक्षणिक साधने :

आशय (पाठ्यवस्तु) उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	अध्यापक कृती(अध्ययन अनुभव)	अध्ययन अनुभव / विद्यार्थी कृती
<p>शैक्षणिक साहित्य :</p> <p>पद्धती , मूल्यमापन :</p>		

फलक लेखन :

प्राध्यापकाचा शेरा व सही :

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

पाठ क्रमांक : _____

इयत्ता : _____ तुकडी : _____ दिनांक : _____ तासिका क्रमांक : _____

विषय : _____ पाठवांश : _____

पाठाचे उद्दिष्टे : १) _____ २) _____

३) _____ ४) _____

शैक्षणिक साधने :

आशय (पाठ्यवस्तु) उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	अध्यापक कृती(अध्ययन अनुभव)	अध्ययन अनुभव / विद्यार्थी कृती
<p>शैक्षणिक साहित्य :</p> <p>पद्धती , मूल्यमापन :</p>		

फलक लेखन :

प्राध्यापकाचा शेरा व सही :

४) चौथा आठवडा

(विविध सुविधा व अहवाल)

१) ग्रंथालय :

२) वाचनालय :

३) मासिके :

४) नियतकालिके :

५) वृत्तपत्रे :

६) विशेष उपक्रम :

प्रयोग शाळा :

साहित्य व उपयोजन :

इयत्तानुसार विद्यार्थ्यांनी केलेल्या प्रयोगाची संख्या :

विविध प्रकल्प :

क्रिडांगण :

खेळाचे साहित्य :

नियमित खेळले जाणारे खेळ :

पारितोषिक मिळवणारे खेळ :

प्रसाधन व्यवस्था :-

मुलींची प्रसाधन व्यवस्था : (पाणी, कचरापेटी, आरसा, प्रसाधनाची संख्या)

मुलांची प्रसाधन व्यवस्था : (पाणी, आरसा, प्रसाधनाची संख्या)

बैठक व्यवस्था :

खोल्यांची संख्या :

खोल्यांमधील बसण्याची सोय :

फॅन :

लाईट :

बोर्ड :

पण्ड :

सांस्कृतिक विभाग :

संगीत वाद्य :

संगीत शिक्षक :

मुलांचा सराव :

कलेसाठी प्रोत्साहन :

सरावासाठीचा वेळ :

विभागात घेतले जाणारे कार्यक्रम

:

एकूण प्रभाव :

विविध शालेय विस्तार योजना :

पुरक आहार योजना :

सामाजिक उपक्रमात शाळेचा सहभाग :

अहवाल लेखन :

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे

आध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड.

शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम
प्रात्यक्षिक कार्य

आंतरवासिता (Internship)

द्वितीय वर्ष चौथे सत्र

सन २० ते २०

हजेरी क्रमांक ()

छात्र शिक्षक सेवाकाल शाळा _____

वर्ग _____

छात्र शिक्षकाचे नांव _____

छात्रशिक्षक सेवाकाल शिबीर

प्रात्यक्षिक कार्य नियोजन वही

अध्यापक महाविद्यालयाचे नांव _____

घरचा पत्ता _____

छात्रशिक्षकाचे नांव _____

सन २० - २० क्रमांक _____

छात्रशिक्षक सेवाकाल दिनांक / / २० ते / / २०

शाळेचे नांव _____

पत्ता _____

महाविद्यालयाच्या प्राचार्याचे नांव _____

छात्रशिक्षक सेवाकाल प्रमुखाचे नांव _____

प्रमुख मार्गदर्शक प्राध्यापकाचे नांव _____

सेवाकाल मुख्याध्यापकाचे नांव _____

अनुक्रमणिका

- १) प्रास्ताविक
- २) आंतरवासिता कार्य
- ३) प्रमाणपत्र
- ४) अध्यापन कार्याचे नियोजन
- ५) इतर कार्याचे नियोजन
- ६) पाठाचे संक्षिप्त टाचण
- ७) सराव पाठ टाचण
- ८) पाठाचे निरीक्षण
- ९) घटक चाचणी नियोजन
- १०) समाजसेवा शालेय
- ११) वर्गाची हजेरी
- १२) अभ्यासानुवर्ती उपक्रम
- १३) इतर शालेय उपक्रम
- १४) परिपाठ
- १५) वर्ग शिक्षक या नात्याने इतर कार्य
- १६) शालेय दफ्तराची माहिती
- १७) अनुभवी शिक्षकाची मुलाखत व संवाद
- १८) आंतर वासितेचा संपूर्ण अहवाल

प्रास्ताविक

शैक्षणिक वर्ष २०१५ - १७ या शैक्षणिक वर्षासुन NCTE च्या मार्गदर्शक तत्वानुसार शिक्षण शास्त्र पदवी अभ्यास क्रम हा दोन वर्षांचा करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाचा एक अत्यावश्यक भाग म्हणजे आंतरवासिता कार्य. यालाच आपण इंटर्नशिप असे संबोधतो इंटर्नशिप ही एक व्यवस्था असुन यात प्रशिक्षणार्थी पुढे शिक्षकी व्यवसायात पदापर्ण करणार आहे.

पेज अॅन्ड थॉमस यांनी शिक्षणाच्या अंतरराष्ट्रीय शब्दकोषात इंटर्नशिपला नवीन पात्रता प्राप्त केलेल्या शिक्षकांचा परिवेक्षा अवधी असे मानले आहे. अशा शिक्षकास इंटर्न असे संबोधण्यात आले. इंटर्नशिप अध्यापनासाठी अधिक अवसर मिळवून देते व अधिक समर्थ करतो.

‘प्रशिक्षणान्तर्गत छात्र सेवाकाल’ (Internship) ही संज्ञा वैद्यकीय शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमातून घेतली आहे वैद्यकीय शिक्षणाचा कालावधी संपल्यावर विद्यार्थी एखाद्या हॉस्पिटल मधील अनुभवी व तज्ज्ञ डॉक्टरांच्या पर्यवेक्षणाखाली काम करतो. कोणत्याही डॉक्टरला करावी लागणारी सर्व कामे तो करतो. रोग्याची तपासणी, निदान, प्रथमोपचार, औषधोपचार सुचविणे, शस्त्रक्रिया आदि मार्गदर्शक डॉक्टर त्याच्या कार्याचे पर्यवेक्षण करून त्यावर चर्चा करतो व प्रत्याभरण मिळते. वैद्यकीय शाखे प्रमाणेच बी.एड.चा अभ्यासक्रम सुद्धा व्यावसायिक आहे. त्यामुळे प्रशिक्षणार्थीची व्यावसायिक तयारी पूर्ण व्हावी म्हणून ‘प्रशिक्षणान्तर्गत छात्र सेवाकाल’ (Internship) चे आयोजन केले आहे. एखाद्या अनुभवी व प्रशिक्षित शिक्षकाच्या पर्यवेक्षणाखाली शाळेतील विविध कार्ये करण्याचा अनुभव होणे असा अर्थ अभिप्रेत आहे. यास पदवी पूर्व सेवा असेही म्हणता येईल.

या आंतरवासिता दरम्यान छात्राध्यापक हे रेग्युलर शिक्षका प्रमाणे कार्य करतील. आणि सर्व शालेय उपक्रमात सहभागी होतील. ज्यात नियोजन, अध्यापन, मूल्यमापन यांचा समावेश असेल. प्रशिक्षणार्थ्यांनी शाळेतील शिक्षक इतर कर्मचारी व विद्यार्थी यांच्याशी सुसंवाद साधने अपेक्षीत आहे.

- १) आंतरवासिता कार्यक्रमाद्वारे प्रशिक्षणार्थ्या मध्ये व्यापक दृष्टीकोन व्यावसायिक क्षमता शिक्षकांची मनोभूमिका, संवेदनशिलता व कौशल्य यांचा विकास व्हावा.
- २) शाळेतील विद्यार्थ्यांचा विविध गरजांच्या पूर्तीसाठी छात्राध्यापकाने सुसज्ज व्हावे.
- ३) छात्राध्यापक उच्च प्राथमिक आणि माध्यमिक या दोन स्तरावर अध्यापनात क्रियाशील असावा.
- ४) त्यांना शासकीय आणि खाजगी शाळांवर सुनियोजित पर्यवेक्षण आणि शिक्षकांच्या (मार्गदर्शकांचा) प्रत्याभरणासहित अध्यापनाची संधी उपलब्ध करून देण्यात यावी.
- ५) आंतरवासिता कार्य हे शाळेत किमान १५ आठवडे केले जावे.
- ६) यात प्राथमिक स्तरावर १ आठवडा रेग्युलर शिक्षकांच्या अध्यापनाचे वर्ग निरीक्षण करावे तसेच यात Peer Observation शिक्षण निरीक्षण आणि छात्राध्यापकांचा पाठाचे मार्गदर्शका कडुन (Faculty) निरीक्षण सुद्धा केले जावे.
- ७) या आंतरवासिता कार्या दरम्यान आणि अंत कार्यानंतर छात्राध्यापकाने अध्ययन अनुभवांचे संग्रहीकरण आणि परावर्तन करणे आवश्यक आहे.
- ८) म्हणुन आंतरवासिता कार्यानंतर अध्ययन अनुभवांच्या विविध पैलूंवर विमर्षी चिंतनात्मक लेखन करता यावे यासाठी आंतरवासिते दरम्यान चर्चा व सादरीकरणाला विशेष वेळ व महत्व द्यावे (Extended Space)

बी.एड. प्रशिक्षणार्थ्यांसाठी आंतरवासिता उद्दिष्टे :

दि. / / ते. दि. / / या कालावधीत आयोजित केलेल्या छात्रसेवाकालाची उद्दिष्टे :

- १) शिक्षण प्रक्रियेतील मानवी घटक उदा: मुख्याध्यापक, पर्यवाक, वर्ग शिक्षक, विषय शिक्षक, इ. च्या कार्याच्या प्रत्यक्ष कृतीतून ओळख परिचय करून घेण्यास संधी उपलब्ध करून देणे.
- २) घटक नियोजन, दैनंदिन अध्यापन नियोजन, घटकांचे अध्यापन व त्या अनुषंगाने घटक चाचणी घेणे, उत्तरपत्रिका तपासणे, गुणपत्रक तयार करणे इ. कार्याची कृतीपर अनुभूती घेण्यास संधी उपलब्ध करून देणे.
- ३) शालेय व्यवस्थापन या विषयातील शालेय वेळापत्रक व शिक्षक वेळापत्रक अशा विविध वेळापत्रकांचे नियोजन आयोजन व अंमलबजावणी करण्याची संधी देणे.
- ४) प्रार्थना, परिपाठ, मूल्यशिक्षणाच्या तासिकांचे आयोजन व कार्यवाही करण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.
- ५) विज्ञान प्रयोगाचे नियोजन, आयोजन व कार्यवाही करणे.
- ६) खेळ, कार्यानुभव, चित्रकला व हस्तकला इ. तासिका नियोजनपूर्वकरित्या घेण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.
- ७) समाजसेवेच्या तासिका, परिसर सुशोभन दृष्टीने कार्यक्रमाचे नियोजन, आयोजन व कार्यवाही करण्यास मदत करणे.
- ८) दोन तासांच्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे नियोजन, आयोजन व प्रत्यक्ष कार्यवाही करण्यास मदत करणे.
- ९) छात्राध्यापकात निर्णयक्षमता, उपक्रमशीलता निरीक्षणक्षमता, चिकित्सक वृत्ती, समयसूचकता इ. गुण विकसित होण्यासाठी मदत करणे.
- १०) संपूर्ण उपक्रमाचे मूल्यमापन करून अहवाल लेखनाची संधी देणे व त्यातून त्यांची संशोधन वृत्ते वाढीस लागण्यास मदत करणे.
- ११) शिक्षक प्रशिक्षण अभ्यासक्रमातील तात्विक विषयांचे प्रत्यक्ष शालेय कामकाजात उपयोजन करण्याची क्षमता वाढविणे.
- १२) माध्यमिक शाळेतील दफ्तर, प्रशासन, कार्यपद्धती यांची ओळख अनुभव देणे.
- १३) शाळेतील अभ्यासपूरक अभ्यासांतर्गत विविध राबिदिण्याची क्षमता निर्माण करणे.
- १४) प्रत्यक्ष शालेय वातावरणाचा परिचय करून देणे.

आंतरवासिता उपक्रमाचे फायदे :-

- १) इंटर्नशिप कार्यक्रमांमुळे छात्राध्यापकाला शाळेला पूर्णवेळ काम करण्याची संधी मिळते.
- २) व्यावसायिक पूर्वतयारी प्रत्यक्ष अनुभूतीतून करण्याची संधी मिळते.
- ३) प्रात्यक्षिक कार्य व सैद्धांतिक माहिती या दोन्हीचा योग्य समन्वय साधला जातो.
- ४) इंटर्नशिप पूर्ण केल्यानंतर शिक्षकी व्यवसायात पदार्पण करतांना समर्थपणे विशेषरस घेवून कार्य करण्याची प्रेरणा मिळते.

आंतरवासिता कार्य

कार्यक्रमाची रुपरेषा

आंतरवासिते दरम्यान खालील बाबींचा (activities) चा अंतर्भाव असावा.

- १) पाठ (६ पाठ) (1 Credit)
पाठ हे शालेय विषय संदर्भात (School / Subject methodology) असावेत आणि विविध स्तरावर अध्यापन करणे अपेक्षित आहे.
(जसे उच्चप्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक)
- २) मूल्यमापन नियोजन (1 Credit)
छात्राध्यापकाने कोणत्याही एका अध्यापन पद्धतीशी संबंधित घटकावर संविधान तक्त्याच्या मदतीने घटक चाचणीचे आयोजन करावे, निकाल घोषित करावा, आणि साजेसे प्रत्याभरण करावे.
- ३) शालेय दफ्ताराचा अभ्यास करणे (1 Credit)
शालेय कागदपत्रे, नोंदी (Record) आणि ते जपणारी यंत्रणा त्यांचे जतन (Maintenance) व मूल्यमापन यांचा अभ्यास छात्राध्यापकाने करावा व त्याचा अहवाल तयार करावा.
- ४) सहशालेय / सांस्कृतिक / वाङ्मयीन (Literary) उपक्रमाचे आयोजन (2 Credit)
छात्राध्यापकाने किमान ०२ सहशालेय / सांस्कृतिक / वाङ्मयीन उपक्रमांचे आयोजन करावे.
- ५) छात्रशिक्षकांचे निरीक्षण
छात्राध्यापकाने किमान १० सहाध्यायींच्या पाठांचे निरीक्षण करावे आणि योग्य प्रत्याभरण / प्रतिसाद / Feedback द्यावा.
- ६) इतर शालेय उपक्रम आणि कार्यक्रम (1 Credit)
यात (मानसशास्त्रीय कसोटी) (Testing), पालक समाज संबंधीत उपक्रम, उपचारात्मक अध्यापन, खेळ, जनजागृती कार्यक्रम यांचा समावेश आहे. या पैकी कोणत्याही दोन Activities प्रत्येक विद्यार्थ्याने घेणे बंधनकारक आहे.
- ७) शिक्षकांची मुलाखत आणि संवाद (1 Credit)
वर्ग खोलीतील अध्ययन, अध्यापन, शिक्षकांचा व्यवसायीक विकास या क्षेत्रातील अनुभव या विषयावर किमान ०२ अनुभवी शिक्षकांची मुलाखत छात्राध्यापकाने घ्यावी.

छात्रशिक्षक सेवाकाल

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की,

श्री / श्रीमती _____

यांनी आमच्या _____

शाळेत दि. _____ ते _____ छात्रशिक्षक

सेवाकाला मध्ये नेमून दिलेली सर्व कामे यशस्वीरित्या पूर्ण केली आहेत. त्यांचे काम समाधानकारक आढळून आलेले आहे.

स्थळ :

दिनांक :

प्राचार्य

मुख्याध्यापक

गटमार्गदर्शक प्राध्यापक

(शाळेचा शिक्षक)

१

२

विभाग प्रमुख

छात्र शिक्षक सेवाकाल

अध्यापन कार्याचे नियोजन

माध्यमिक शाळेतील वर्गावरील अध्यापन :

पाठ क्रमांक	दिनांक	तासिका	विषय	पाठ विषय / पाठयांश
१)				
२)				
३)				
४)				
५)				
६)				
७)				
८)				
९)				
१०)				
११)				
१२)				
१३)				
१४)				
१५)				
१६)				
१७)				
१८)				
१९)				
२०)				
२१)				
२२)				
२३)				
२४)				

इतर कायचि नियोजन

अ.क्र.	कायचि नांव	या कायचि		कायचि स्वरूप
		दिनांक	तासिका	
१)	गृहपाठ			
२)	विद्यार्थीवर्तन विकित्सा			
३)	गळतीच्या समस्येचा अभ्यास			
४)	मुलांची प्रवेश पूर्व नोंदणी			
५)	समाज सेवा (शालेय)			
६)	सांस्कृतीक कार्यक्रम			
७)	वर्गाची हजेरी			
८)	स्पर्धा व क्रिडा आयोजन			
९)	परिपाठ			
१०)	वर्गशिक्षक या नात्याने इतर कामे			
११)	अन्य शालेय उपक्रम			

- सुचना :
- १) वर्गाची हजेरी रोज घेतली पाहिजे.
 - २) वर्ग शिक्षक या नात्याने इतर कामांमध्ये
 - ३) दोन महत्वाची कामे केली पाहिजे
 - ४) अन्य शालेय उपक्रमांमध्ये दोन उपक्रम घेतले गेले पाहिजे.
 - ५) पैकी एक सांस्कृतिक उपक्रम व क्रिडा स्पर्धेचे आयोजन केले पाहिजे.

माध्यमिक वर्ग - अध्यापन

शाळेचे नांव _____ दिनांक _____

शाळेचे वेळ _____ ते _____ विद्यार्थ्यांची संख्या _____

१) वर्ग सजावट -

साहित्य -

कृती -

२) प्रार्थना गीत - (वर्गाची प्रार्थना व तुम्ही घेणार असलेले अमिनव गीत खाली लिहा.)

प्रार्थना

गीत

३) खेळ : (एक दोन वेळा घ्यावेत)

साहित्य -

खेळाची माहिती -

४) पाठ - (इतिहास, भुगोल, भाषा, गणित यापैकी दोन पाठ घ्यावेत. साहित्य, कृती, विद्यार्थी सहभाग शिक्षक सहभाग याचा स्पष्ट उल्लेख खाली द्यावा.)

अ) पाठ क्र. - १

५) वर्गातील विद्यार्थ्याबद्दल तुमचे मत -

खालील माहिती जमा करा -

१) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक वर्गाच्या खोलीचा आकार -

२) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक वर्गासाठी साहित्य - (प्रत्येकी पाच साहित्य)

अ) खेळ -

ब) संगित -

क) चित्रकला -

ड) भाषा -

इ) विज्ञान -

फ) गणित -

ग) इतिहास, भूगोल -

३) संदर्भ पुस्तकाची नावे मिळवा (कमीत कमी एक) -

१) गाण्यासाठी -

२) गोष्टीसाठी -

३) अध्यापन पद्धतीसाठी १)

२)

४) माध्यमिक शाळेसाठी आवश्यक कागद पत्र, रजिस्टर यांची माहिती

५) शालेय साहित्य मिळणाऱ्या दुकानदाराचे पत्ते मिळवा यादी जोडा

शैक्षणिक साधने _____

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक -

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता _____ तुकडी _____ दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय _____ पाठ्यांश _____

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) _____ २) _____

३) _____ ४) _____

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती

फलक लेखन -

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणाथ्याचे नांव

विषय

शाळा

वर्ग

दिनांक

तारिखा

घटक / उपघटक

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव

१) प्रस्तावना

२) प्रश्न

३) फलकार्य

४) शैक्षणिक साहित्य

५) विद्यार्थ्यांचे सहकार्य

६) उद्दिष्टाची पूर्तता

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्त्व

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

९) उपयुक्त सूचना

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी

निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी